

HÁSKÓLI ÍSLANDS

Fæðingarorlof,
feður og fjölskyldustaða

Guðný Björk Eydal prófessor
Félagsráðgjafardeild

Ingólfur V. Gíslason lektor
Félags- og mannvísindadeild

Ásdís A. Arnalds doktorsnemi
Félagsráðgjafardeild

Ásdís A. Arnalds, Guðný Björk Eydal,
Ingólfur V. Gíslason 2013

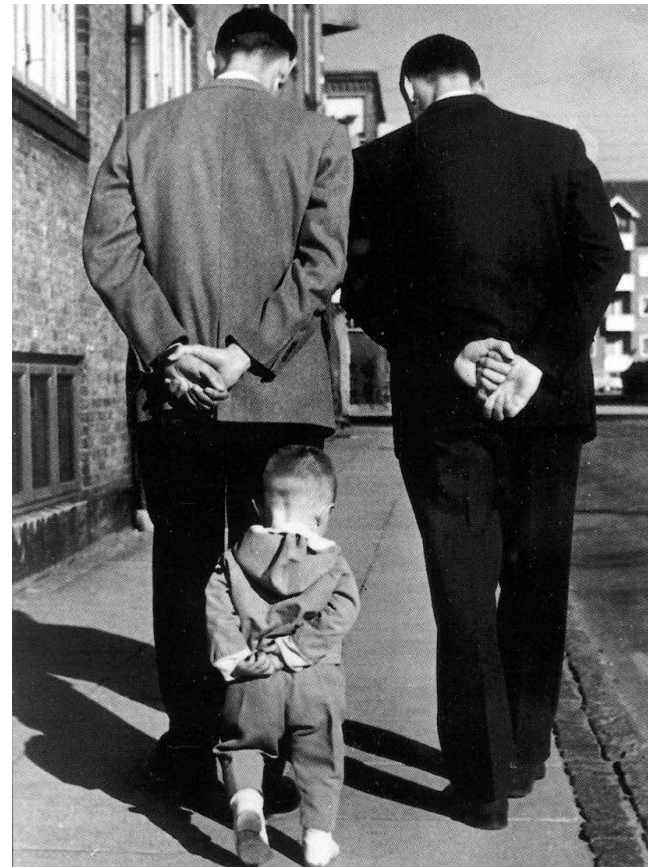

- Lög um fæðingarorlof
- Markmið rannsóknar
- Aðferð
- Fyrstu niðurstöður um hvernig foreldrar skipta með sér umönnun barnsins

Lög um fæðingar- og foreldraorlof frá 2000

- Hin íslenska leið, að veita foreldrum jafnan sjálfstæðan rétt til orlofs hefur vakið alþjóðlega athygli
- Hern og Pringle, 2005; Lewis, 2007; Moss og O' Brien, 2006, Moss 2013
- Þegar löggin voru sett veitti ekkert land öllum feðrum jafn margar vikur með sambærilegum greiðslum

Fæðingarorlof á Norðurlöndum 2013

Fj. vikna	D	F	Í	N	S
Alls	50-64	53	39	52-59	69
Móðir	18	18	13	14	8
Faðir	0	9	13	14	8
Faðir með móður	2	3	0	2	2

Norðurlönd: % af
heildarfjölda daga í fæðingarorlofi sem eru
notaðir af feðrum 2000-2011 (NOSKSO,2007)

Ár	D	F	I	N	S
2000	5	4	3	7	14
2001	6	4	11	8	15
2002	6	5	20	9	16
2006	6	7	34	12	23
2011	7	8	29	18	25

Ljóst að feður hafa notað rétt sinn- en er markmiðum laganna náð?

- „...tryggja barni samvistir við báða foreldra...að gera bæði konum og körlum kleift að samræma fjölskyldu- og atvinnulíf.“
- Markmið rannsóknarinnar að rannsaka hvaða áhrif hefur orlofið haft á umönnun og atvinnuþátttöku foreldra?

Framkvæmd

- 2001: Börn sem fæddust 1997 hafa öll náð þriggja ára aldri: Fyrsta könnun framkvæmd (57%)
- 2007: Börn fædd 2003 fyrsti árgangur barna sem eiga foreldra sem njóta fullra réttinda til 9 mánaða fæðingarorlofs orðin 3 ára: Önnur könnun framkvæmd (58%)
- 2013: 10 ára reynsla af löggjöfinni + efnhagskreppa + lögin endurskoðuð 5+5+2 (tekur gildi í áföngum að fullu 2016): Þriðja könnun meðal foreldra sem eignuðust fyrsta barn árið 2009 (60%)

Í könnuninni var spurt...

- hvernig foreldrar hefðu hagað umönnun og atvinnuþátttöku á meðgöngu (12 mánuðum fyrir fæðingu) og fyrstu 3 æviár barnsins
- um umönnun barnsins, bæði hvernig hún hafði skipst milli foreldranna og eins um umönnun annarra aðila
- Í rannsókninni 2013 var einnig spurt um áhrif kreppunnar á töku orlofs auk spurninga um fjárhagsaðstæður

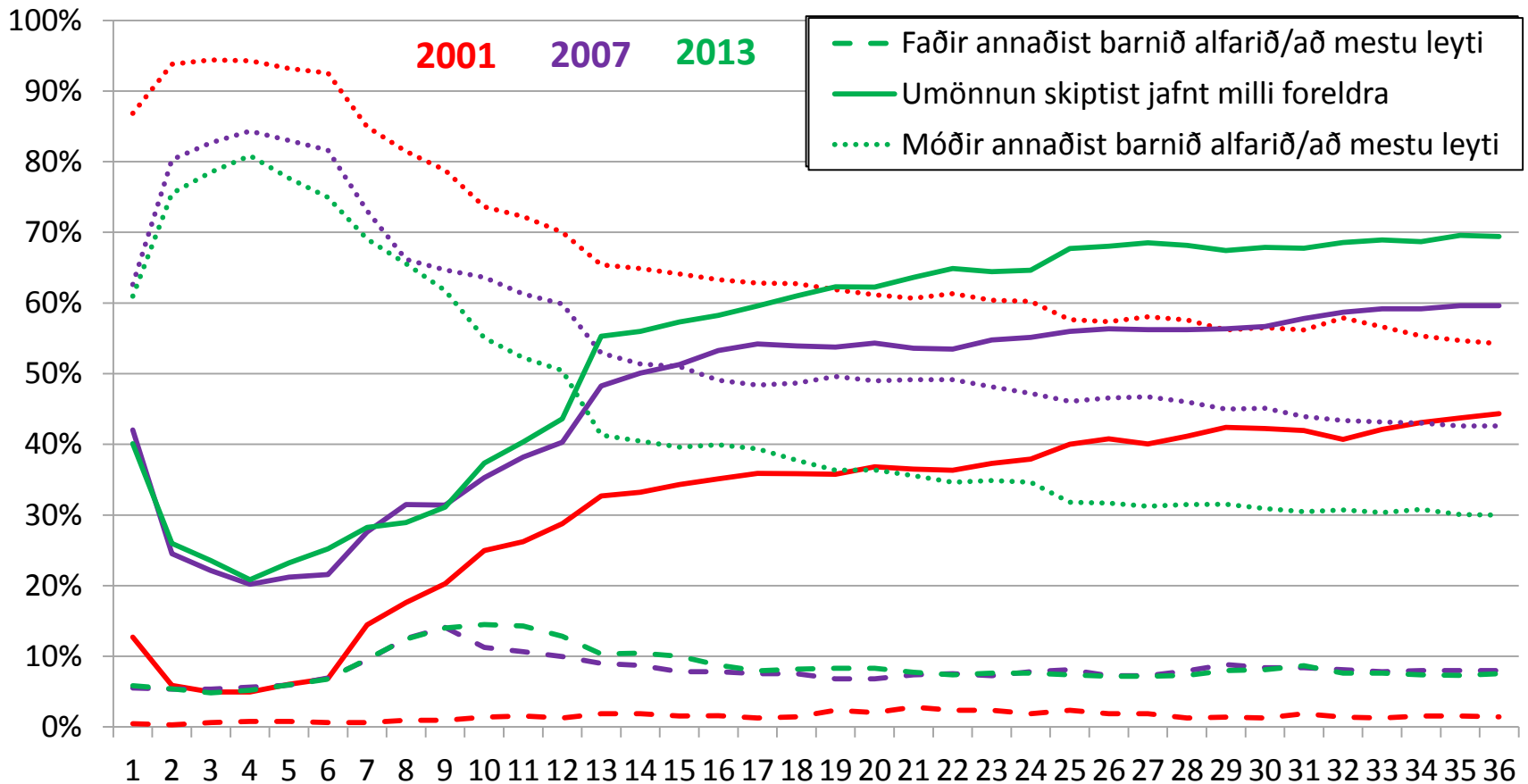
Spurningar um umönnun barnsins:

Hvernig skiptist umönnun barnsins á milli foreldra fyrstu 36 mánuðina í lífi barnsins, annars vegar að deginum og hins vegar á nóttunni?

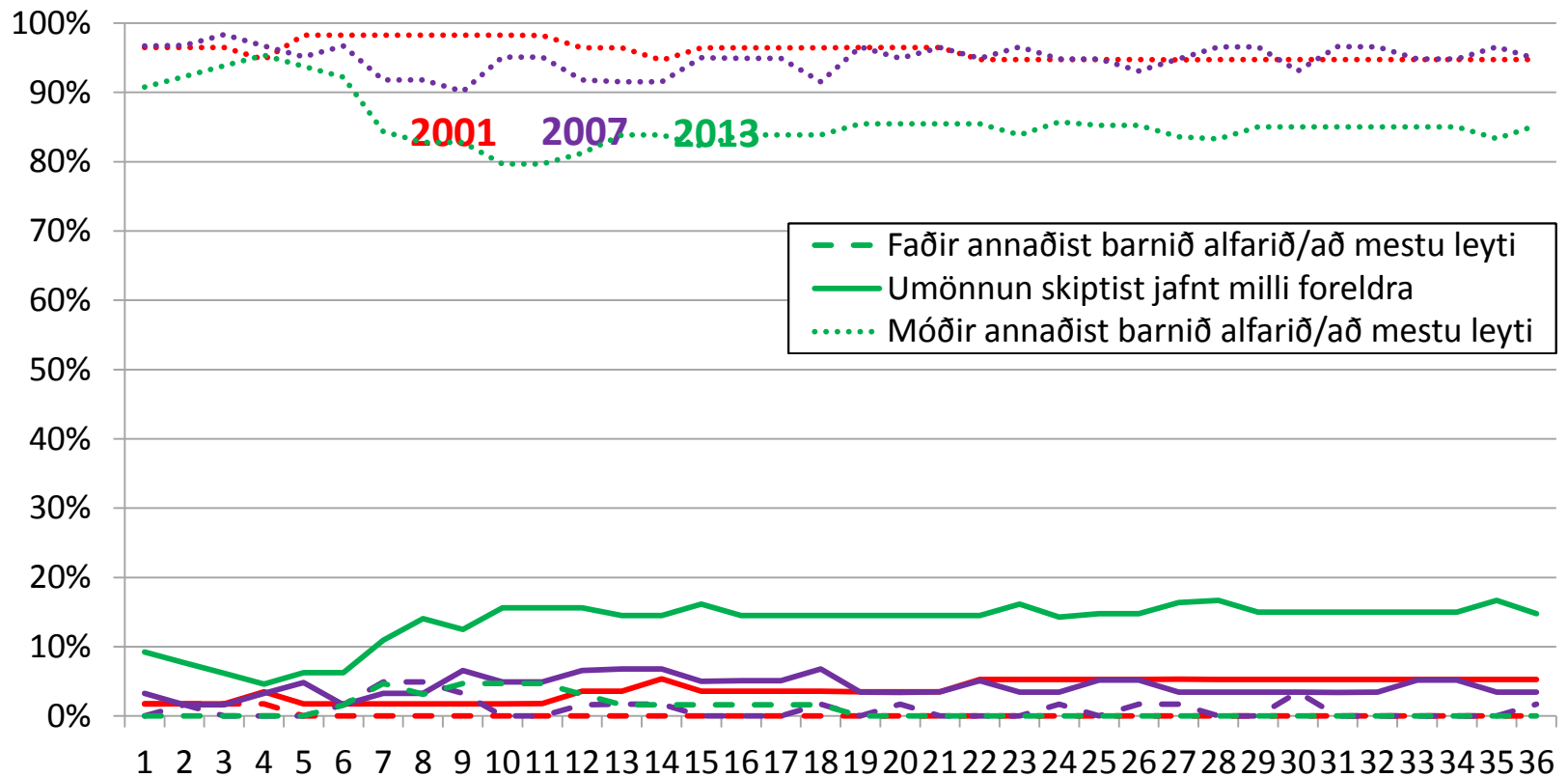
Aldur barns í mánuðum	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
<u>AÐ DEGINUM</u>																		
Móðir annaðist barnið <u>alfarið</u>																		
Móðir annaðist barnið <u>að mestu leyti</u>	x	x	x															
Umönnun skiptist <u>jafnt</u> á milli foreldra				x	x	x				x	x	x	x	x	x	x	x	x
Faðir annaðist barnið <u>að mestu leyti</u>																		
Faðir annaðist barnið <u>alfarið</u>							x	x	x									
<u>Á NÓTTUNNI</u>																		
Móðir annaðist barnið <u>alfarið</u>																		
Móðir annaðist barnið <u>að mestu leyti</u>	x	x	x															
Umönnun skiptist <u>jafnt</u> á milli foreldra				x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Faðir annaðist barnið <u>að mestu leyti</u>																		
Faðir annaðist barnið <u>alfarið</u>																		

Skipting umönnunar milli móður og föður að deginum: Svarendur í hjónabandi eða sambúð

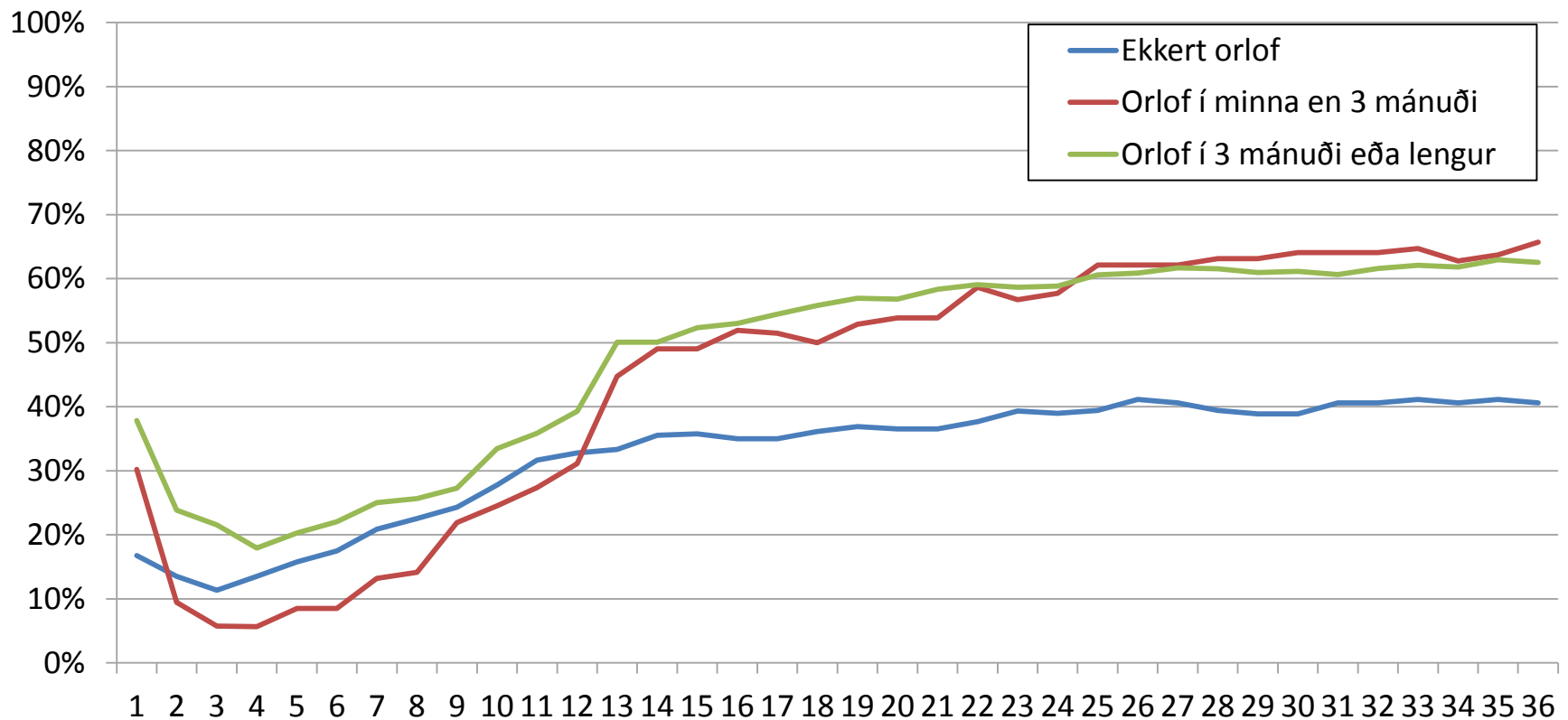

Skipting umönnunar milli móður og föður að deginum: Einstæðir foreldrar

Tengsl orlofstöku feðra og skiptingu umönnunar

Myndin sýnir hlutfall svarenda árið 2013 sem sögðu umönnun skiptast jafnt milli foreldra að deginum

Takk fyrir

Takk fyrir

Ásdís A. Arnalds, Guðný Björk Eydal,
Ingólfur V. Gíslason 2013